

HER TÜRLÜ HAVA 'MUHALEFET'İNE RAĞMEN YÜZDE 4 BÜYÜDÜK

OECD karnesi

Ülke	Büyüme (%)
Hindistan	7,3
Çin	6,9
Endonezya	4,8
Türkiye	4
ABD	2,4
İngiltere	2,2
Meksika	2,5
Asiye Birliği	1,9
Almanya	1,7
İtalya	0,8
Güney Kore	2,6
Australya	2,5
Fransa	1,2
Kanada	1,2
Japonya	0,5
Güney Afrika	1,3
Brezilya	-3,8
Rusya	-
Suudi Arabistan	-
Arjantin	-
G20 toplamı	3,2

Yıllara göre büyüme hızı

2003	5,3
2004	9,4
2005	8,4
2006	6,9
2007	4,7
2008	0,7
2009	-4,8
2010	9,2
2011	8,8
2012	2,1
2013	4,2
2014	3,0
2015	4,0

4 ÇEKER TÜRKİYE

Ekonomide karamsar tablo çizen felaket tellallarına inat, Türkiye ekonomisi yüzde 4'lük büyümeyle dünyaya parmak ısırttı. Büyüme, 1 Kasım seçimleri sonrası ortaya çıkan siyasi istikrarla hızlandı. En büyük katkı ise iç talepten geldi.

Üst üste 25 çeyrektr büyümeyle başlayan Türkiye ekonomisinin 2015 karnesi belli oldu. Türkiye ekonomisi iki genel seçimin yapıldığı 2015 yılında siyasi belirsizlikler, jeopolitik riskler ve piyasalardaki dalgalanmaya rağmen iç talebin katkısıyla dördüncü çeyrekte yüzde 5,7, yılın tamamında ise yüzde 4 ile beklentilerin üzerinde büyümeyi başardı.

OVP'DEKİ TAHMINTUTTU

Anketlerde son çeyrek rakamının yüzde 5, yıl geneli rakamının ise yüzde 3,8 gelmesi bekleniyordu. Hükümetin 11 Ocak'ta açıkladığı

2016-2018 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP) büyüme hedefi 2015 için yüzde 3'ten yüzde 4'e, 2016 beklentisi ise yüzde 4'ten yüzde 4,5'e revize edilmiş, analistler bu revizyonlarda müteccilerin de önemli etkisini olduğunu belirtmişti. TÜİK daha önce yüzde 2,9 olarak açıkladığı 2014 yılı büyüme verisini

Dünya devlerini geride bıraktık

Türkiye, 2015 yılındaki yüzde 4'lük büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında dördüncü oldu. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) verilerine göre, dünya ekonomisinin yüzde 85'ini oluşturan G20 ülkeleri geçen yıl ortalama yüzde 3,2 büyüdü. Gelişmekte olan ülke konumundaki Hindistan, bu dönemde G20 ülkeleri arasında en güçlü büyümeyi kaydetti. Hindistan ekonomisi geçen yıl, bir önceki yıla göre yüzde 7,3 büyüdü. Bu ülkeler arasında ikinci büyük ekonomisi Çin izledi. Türkiye, 2014'te G20 ülkeleri arasında yedinci sırada yer almıştı.

yüzde 3'e revize etti. Öte yandan 2015 yılı ikinci çeyrek büyüme verisi yüzde 3,8'den yüzde 3,7'ye, üçüncü çeyrek büyüme verisi ise yüzde 4'ten yüzde 3,9'a revize edildi. Mevsimsellikten ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH geçen yıl son çeyrekte önceki döneme göre yüzde 0,7 arttı. Ekonomi, 2015'in birinci çeyreğinde yüzde 2,5, ikinci çeyrekte yüzde 3,7, üçüncü çeyrekte yüzde 3,9 ve dördüncü çeyrekte yüzde 5,7 büyüme kaydetti.

EN BÜYÜK KATKI İÇ TALEPTEN

TÜİK verilerinden bankacıların yaptığı hesaplamaya göre 2015'te büyüme yarattığı tüketim 3 puan, devletin nihai tüketim harcamaları 0,7 puan, sermaye oluşumu 0,9 puan yukarı çekerken, stok değişimleri 0,3 puan, net ihracat 0,3 puan aşağı çekti.

TÜRKİYE YÜZDE 4

İTALYA YÜZDE 0.8

FRANSA YÜZDE 1.2

ALMANYA YÜZDE 1.7

ABD YÜZDE 2.4

Mahcup olanlar var!

TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi: 2015'in ilk aylarında, gerek yurtiçinde gerek yurtdışında Türkiye için büyüme beklentileri bugün gördüğümüz rakamların altındaydı. Her çeyrek için açıklanan veriler, karamsar olanları mahcup etti. 2015 yılında yüzde 4, 2015 yılı son çeyreğinde de yüzde 5,7 olarak gelen büyüme verisi, Türkiye'nin en karamsar küresel ortamda dahi potansiyelinin ne kadar yüksek olduğunu gösteriyor.

En başarılı tahmin Vakıf'tan

Bloomberg anketine göre yüzde 5,7'lik dördüncü çeyrek büyüme verisiyle ilgili en doğru tahmini Vakıfbank'tan Cem Eroğlu yaptı. Vakıfbank Ekonomik Araştırmalar Müdürü Cem Eroğlu dördüncü çeyrekte büyümenin 5,7 olacağını belirtmişti. Cem Eroğlu'nun ardından en yakın tahmini yapan yüzde 5,4 ile Finansbank ekonomisti İnan Demir oldu.

700 Bin Kişiyeye İSTİHDAM

Ekonomiden Sorumlu Bakan Yardımcısı Mehmet Şimşek: Türkiye, G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen dördüncü ekonomi olurken, Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ekonomilerin 2 katından fazla büyümüştür. Bu başarı, geçtiğimiz yıl gerçekleşen iki genel seçim, bölgesimizde artan jeopolitik gerginliklere, ticaret ortaklarımızda yaşanan sorunlara ve küresel finansal piyasalardaki dalgalanmaya rağmen elde edilmiştir. Geçen yıl Türkiye'de yaklaşık 700 bin kişiye, küresel krizden bu yana ise 6,7 milyon kişiye ilave istihdam imkanı sağlandı. Hedefimiz, güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ile yüksek gelirli ülkeler arasında yer almaktır. Bu hedefimize ulaşmak için gerekli yapısal reformları uygulamaya devam edeceğiz.

Sanayinin katkısı değerli

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçoğlu: Türkiye'nin zorlu bir yılda elde ettiği büyüme ekonominin geleceği açısından önemli. Sanayimizin, büyümeyle son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkının değerini ve 2015 performansına olumlu etkisini vurgulamak istiyoruz. Ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hâlâ iç talep ağırlıklı bir büyüme söz konusu. Bunun dış taleple daha çok desteklenmesi gerekiyor.

Dolar/TL 4 ayın dibinde

Fed'in ardından global piyasalarda devam eden iyimserlik ve beklentilerden iyi gelen büyüme verisinin desteğiyle 20 Kasım'dan beri en düşük olan 2,82'nin altına test etti.

IMF ve OECD'nin tahminlerini aştık

Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş: IMF ve OECD gibi önde gelen uluslararası kuruluşların büyüme beklentilerini dahi geride bırakan bir tablo çizmiştir. Ülkemizin bu performansı ile 2015 yılında 23 Avrupa Birliği üyesi ülkeden daha hızlı büyüme başarılmıştır. Bu oran, Türkiye'nin son 13 yıldır geçirmekte olduğu dönüşümün ne kadar sağlam bir ekonomik temele sahip olduğunu işaret etmektedir. Cari açık sorununu çözüme yolunda emin adımlar atan, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyüme patikasında ilerleyen Türkiye, OVP'de 2016 yılı için öngörülen yüzde 4,5'lik büyüme oranını yakalayabileceği potansiyelle ve kararlılıkla fazlasıyla sahip.

İki seçim ve teröre rağmen

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz: 2015 yılında sağlanan yüzde 4 büyüme küresel ekonomideki olumsuzluklar, yakın coğrafyamızdaki jeopolitik sorunlar, aynı yıl içinde yaşanan iki genel seçim ve terör saldırılarına rağmen başarılmıştır.

Suriyeli mültecilerin katkısı ne kadar?

Konuyla ilgili görüş bildiren BGC Partners Başekonomisti Özgür Altuğ, ulaşım, sağlık, eğitim ve giyim hızla büyüme kaydederek özel tüketim ve GSYH büyümesine pozitif katkı sağladığını söyleyerek, "Artan Suriyeli mültecilerimizin de özel tüketimdeki katkı yaptığını düşünüyoruz. Rakamlar Türkiye ekonomisinin şoklara dayanıklılığını teyit ediyor" dedi.

Son 17 çeyreğin en yüksek performansı

Geçen yılın son çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 5,7 büyüyen Türkiye ekonomisi, böylece hem 17 çeyreğin en yüksek GSYH artışını hem de 25 çeyrektr aralısız büyümesini gösterdi. Öte yandan Türkiye'de geçen yıl kişi başına milli gelir, TL bazında artış gösterirken, dolar bazında geriledi. Geçen yıl kişi başı gelir 9 bin 261 dolar (25 bin 130 lira) olarak hesaplandı.

Tüketimle gelen dengesiz büyüme

Yüzde 4'lük büyümenin yüzde 66.5'i özel tüketimden kaynaklandı. Özel yatırımların katkısı 0.5 puanda kaldı. Milli gelir, TL bazında yüzde 4'lük artışa karşın dolar bazında yüzde 9.9 küçüldü

RECEP ERÇİN

recep@aydinlikgazete.com

TÜRKİYE ekonomisi 2015 yılında yüzde 4 büyüdü. TÜİK'in açıkladığı verilere göre ekonomi 2015'in son çeyreğinde yüzde 5.7'lik yüksek bir büyüme düzeyini yakaladı. Ekonomi ilk çeyrekte yüzde 2.5, ikinci çeyrekte yüzde 3.7 ve üçüncü çeyrekte de yüzde 3.9 büyümüştü. Böylece gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) 1 trilyon 953 milyar TL'ye ulaştı.

80 MİLYAR DOLAR ERİDİ

Ancak TL'nin 2015 yılında dolar karşısında değer kaybetmesi yüzünden dolar bazında GSYH yüzde 9.9 oranında küçüldü. 2014'te 799.3 milyar dolar olan GSYH, 2015'te 719.9 milyar dolara düştü. Kişi başına düşen milli gelirimiz de 10 bin 395 dolardan, 9 bin 261 dolara geriledi. Son bir yılda dolar bazında bin 134 dolar fakirleşmiş olduk. Kişi başına düşen milli gelirdeki azalma yüzde 11'i buldu.

Yüzde 4'lük büyümenin içeriğine baktığımızda, sabit fiyatlarla; hanehalklarının nihai tüketim harcamaları yüzde 4.5'lik artışla 87.4 milyar TL, devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 6.7'lik artışla 14.9 milyar TL, gayri safi sabit sermaye oluşumu (yatırımlar) yüzde 3.6'lık artışla 30.9 milyar TL, mal ve

hizmet ihracatı yüzde 0.8'lik azalışla 34 milyar TL, ithalat da yüzde 0.3'lük artışla 35.6 milyar TL olarak gerçekleşti.

OVP'NİN TAM TERSİ OLDU

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomi ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (BETAM) yayımladığı notta, tüketimle gelen büyümeye dikkat çekti. BETAM'ın notunda, "Orta Vadeli Programda (OVP) 'denge' büyüme (özel tüketim ilümlü artarken net ihracatın

büyümeye pozitif katkı yapması) beklenirken büyüme dengesiz oldu. Büyümeye en büyük katkısı (3 yüzde puan) yüzde 4.5 artan özel tüketim sağladı. Büyümeye ikinci en büyük katkı kamu harcamalarından geldi. Yatırımlar dahil kamu harcamaları yüzde 7 arttı. Özel yatırım artışı ise yüzde 2.7 (0.5 yüzde puan) ile sınırlı kaldı. Buna karşılık net ihracatın katkısı negatif oldu; ihracat yüzde 0.8 gerilerken ithalat artışı yüzde 0.3 oldu" denildi.

'Sağlıklı büyümeyi hak ediyoruz'

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçevan**, "Özellikle sanayimizin, yaşadığı sıkıntılara rağmen büyümeye son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkının değerini ve 2015 performansına olumlu etkisini vurgulamak istiyorum" dedi. Bahçevan, ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hala iç talep ağırlıklı bir büyümenin söz konusu olduğunu ve bunun dış taleple daha çok desteklenmesi gerektiğini hatırlatarak, "2016 yılının nitelik ve kalite yönünden çok daha güçlü ve sağlıklı bir büyümeyi hak ettiğine inanıyorum" temennisinde bulundu.

DEVLET DESTEKLİ BÜYÜME

BÜYÜMEYE en büyük katkının hanehalkı ve kamu harcamalarından geldiğini ifade eden Alan Yatırım Menkul Değerler Araştırma Uzmanı Burçak Gezgin, "2015 yılında büyümenin 3 puanlık kısmı, hanehalkı harcamalarından kaynaklandı. Diğer taraftan devlet harcamalarının da büyümeye katkısı 2015 yılında 0.76 puan seviyesinde oldu" dedi. Gezgin, "Her ne kadar küresel ekonomiler için olumlu geçmeyen bir yılda ivmelenerek büyümeyi sağlayıp yüzde 4 gibi bir rakam yakalamış olsak da, büyüme rakamlarının kalıcı olması için özellikle sanayi sektöründe ivmelenen bir büyümeye ihtiyacımız var. Aksi halde inşaat yatırımlarının olmadığı ve iç talebin zayıf olduğu yıllarda, sürdürülebilir bir büyüme yakalayamayabiliriz" uyarısı yaptı.

ALB Forex Araştırma Uzmanı Enver

Erkan da, "İthalat ve ihracat tarafındaki seyir biraz olumlu gibi görünse de, buradaki iyileşme kur ve enerji fiyat seviyelerinden kaynaklanmaktadır. İthalattaki daralmanın da içerideki üretim ve dolaşımıyla ihracat açısından da baskılayıcı etkisinin olduğunu görmek gerekmektedir" değerlendirmesinde bulundu.

Hızlı büyüyenler ligindeyiz

Kalkınma Bakanı **Cevdet Yılmaz**, büyüme verilerine ilişkin yaptığı açıklamada, "2015 yılında gerçekleşen yüzde 4'lük büyüme hızı Hindistan (yüzde 7.3), Çin (yüzde 6.8), Filipinler (yüzde 6), Pakistan (yüzde 4.2), Malezya (yüzde 4.7), Endonezya'dan (yüzde 4.7) sonra en yüksek büyüme hızıdır. Büyüme hızı avro alanında İrlanda (yüzde 4.8) ve Lüksemburg (yüzde 4.4) hariç en yüksek büyüme hızıdır (IMF tahmini)" bilgisini verdi.

C. Yılmaz

(yüzde 4.2), Malezya (yüzde 4.7), Endonezya'dan (yüzde 4.7) sonra en yüksek büyüme hızıdır. Büyüme hızı avro alanında İrlanda (yüzde 4.8) ve Lüksemburg (yüzde 4.4) hariç en yüksek büyüme hızıdır (IMF tahmini)" bilgisini verdi.

İhracat son çeyrekte artışa döndü

EKONOMİ Bakanı Mustafa Elitaş, 2015 yılında net ihracatın büyüme üzerinde; ilk çeyrekte eksi 1.43 puan, ikinci çeyrekte eksi 1.17 puan ve üçüncü çeyrekte ise çok küçük de olsa eksi 0.06 puan katkı verdiğini hatırlattı. 4. çeyrekte net ihracatın büyüme üzerinde pozitif katkı sunduğunu ifade eden Elitaş, "Bu dönem için net ihracatın büyümeye katkısı 1.32 puan olmuştur" dedi. TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi de, "Dış ticaret açığımızda dışı dokunur bir gerileme var ama kalkının pozitif olmasında özellikle mal ihracatında yaşanan reel artış belirleyici oldu" değerlendirmesinde bulundu.

Büyüme 4.0 kişi başına gelir 9 bin 261 dolar!

Yüzde 5.71'lik son çeyrek performans yıllık büyümeyi yüzde 4'e taşıdı. Büyümenin %94'ü tüketimden geldi

Türkiye ekonomisi 2015'te revize beklentilere paralel olarak, yüzde 3.98 oranında büyüme kaydetti. Büyümenin yüzde 3.73'ü hanehalklarının tüketiminden geldi. Yatırımların GSYH büyümesine katkısı yüzde 0.85 puan olurken, net ihracat yılın genelindeki büyümeyi 0.30 puan aşağı çekti. 2014 yılında 10 bin 395 dolar olarak belirlenen kişi başına gelir ise, kurda-

ki yüksek artış nedeniyle 2015'te 9 bin 261 dolara geriledi. Geçen yılı tarım yüzde 7.6, hizmetler sektörü yüzde 4.8, sanayi yüzde 3.3 büyümeyle kapattı. GSYH 2015'te cari fiyatlarla 1 trilyon 953 milyar lira ya çıkarırken, döviz cinsinden hesapla 719 milyar 967 dolara geriledi. TÜİK, 2015'in dördüncü çeyrek büyümesini ise yüzde 5.71 olarak açıkladı. **HÜSEYİN GÖKÇE/21**

Büyüme ve kişi başı gelir

BÜYÜMEYİ NASIL DEĞERLENDİRDİLER?

- **BAŞBAKAN YARDIMCISI ŞİMŞEK:** Hedefe ulaşmak için yapısal reformlara devam.
- **KALKINMA BAKANI YILMAZ:** Küresel konjonktür, seçimlere ve teröre rağmen büyüdük.
- **BİLİM VE SANAYİ BAKANI İŞİK:** Son çeyrekte ihracatın büyümeye katkısı pozitif oldu.

- **EKONOMİ BAKANI ELİTAŞ:** OVP'deki yüzde 4.5'lik hedefi yakalayabiliriz.
- **TİM BAŞKANI BÜYÖKEKŞİ:** Son çeyrekte ihracatın 1.3 puan katkısı önemli.
- **İSÖ BAŞKANI BAHÇIVAN:** Sanayinin büyümeye son çeyrekte 2 puanlık katkısı değerli. Dış talebin daha fazla destek vermesi gerekiyor.

Gelirimiz azaldı ama tüketimle büyüdük

Türkiye ekonomisi 2015'te yüzde 4 büyüdü. Bu büyümenin 3 puanı harcamadan geldi. Bununla birlikte geçen yıl kişi başına gelir 1134 dolar azalarak 9 bin 261 dolara indi.

HÜSEYİN GÖÇMEZ - ANKARA

Türkiye ekonomisi 2015 yılında 131 milyar 289 milyon liralık gayrisafi yurtiçi hasıla ile yüzde 3,98 oranında büyüdü. GSYİH cari fiyatlarla yüzde 11,7 artarak 1 trilyon 953 milyar lira oldu. 2015'te kişi başına düşen milli gelir 1134 dolar azalarak 9 bin 261 dolara geriledi. Tarım sektöründe yüzde 7,6 ile en fazla büyüyen sektör oldu. Yüzde 41'lik büyümenin 2,98 puanı hane halkının tüketiminden kaynaklandı. Yatırımların büyüme katkısı 0,75 puan oldu. Yıllık genelleme net ihracat ile stok değişiminin katkısı ise negatif oldu. Her iki kaleme de 0,30'luk büyüme aynı oranda aşağı çekti.

Kesintisiz 25 çeyrek büyüme

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2015 yılı GSYİH verilerini açıkladı. İki seçimin yaşandığı, Rusya ve Suriye krizleri ile içeren 2015 başlarında büyüme beklentileri yüzde 2-3 aralığında seyredirken, yılın ikinci yarısındaki gelişmelerle büyüme beklentileri üzerinde yüzde 4 seviyesinde gerçekleşti. Yılın ilk çeyreğinde yüzde 2,5 olan büyüme, ikinci çeyrekte yüzde 3,7'ye, üçüncü çeyrekte yüzde 3,9'a yükselirken yılın son çeyreğinde yüzde 5,7 gibi büyük bir artış gösterdi. Türkiye 2009 yılı son çeyreğinden itibaren kesintisiz 25 çeyrek büyüme başarısını göstermiştir.

Yurt dışı tüketimi yüzde 22,9 arttı

Kişi başına düşen milli gelirin 1134 dolar azalarak 9 bin 261 dolara gerilediği 2015'te, yüzde 4 büyümenin temel kaynağı yerleşik hane halklarının tüketimi oldu. DÜNYA'nın hesaplamalarına göre bu kalemin büyüme katkısı 2,9 puan olurken, yerleşik hane halklarının yurtdışındaki tüketiminin katkısı 0,1 puan oldu. Yerleşik hane halklarının tüketim harcamaları 2015 yılında yüzde 4,5 artarken, yerleşik hane halklarının yurtdışı tüketiminde yüzde 22,9'luk artış dikkat çekti. Genel yurt dışı tüketimi ise yüzde 3,6 arttı.

Devletin nihai tüketim harcamalarının büyüme katkısı ise 0,74 puan olurken bu katkı mal ve hizmet alımlarından oluştu. Devletin mal ve hizmet alımlarının büyüme katkısı 0,62 puan, mal ve hizmetlerin katkısı 0,12 puan oldu. Devlette mal ve hizmetlere yapılan harcamaların büyüme katkısı ise yüzde 9,7'lik büyüme gözlemlendi.

Yatırım katkısı 0,8 puan

2015 yılındaki büyüme yatırımların toplam katkısı 0,85 puan olurken, özel sektörün katkısı kamu sektörü üzerinde gerçekleşti. Kamu yatırımlarının büyüme katkısı 0,32 puan, özel sektör yatırımlarının katkısı ise 0,52 puan olarak hesaplandı. 2015 yılında stoktaki değişim yüzde 75,3 gibi oldukça büyük oranda gerçekleşmesine rağmen, bunun GSYİH içindeki payı yüzde 0,04 olduğu için büyümeye negatif katkı 0,28 puan olarak gerçekleşti. Büyüme katkısı 0,8 puan olan yatırımların içeren gayrisafi sabit sermaye oluşumu 2015 yılında sabit fiyatlarla yüzde 3,6 oranında artarak 30 milyar 966 milyar lira oldu. Cari fiyatlarla ise yüzde 12,7'lik artış gösteren yatırımlar 396 milyar 604 milyon liraya yükseldi.

Özel sektör inşaat yatırımları güçlüdür

2015'te kamunun makine teçhizat yatırımı yüzde 4,8, inşaat yatırımları yüzde 8,4 arttı. Toplam yatırımın yüzde 2,7'yi oluşturdu. Özel sektörde, makine yatırımları yüzde 4,8 büyüdükçe, Buna karşılık özel sektörün inşaat yatırımlarında yüzde 1,2 oranında gerileme dikkat çekti. GSYİH içindeki makine yatırımının yüzde 1,2 oranında artışla 2015 yılında, 2014'e göre yüzde 30,5 arttığı için, bunun büyümeye negatif katkısı da 0,3 puan oldu. Başka bir ifade ile 2015 yılında dış ticaretin büyüme katkısı, Türkiye yüzde 4 yerine yüzde 4,3 büyüyecekti.

En iyi performans tarımda

Sektörel bazda yapılan değerlendirmede, 2015 yılında büyüme performansı en iyi olan sektörün tarım olduğu gözlemlendi. Tarım sektörü 2015 yılında yüzde 7,6 büyürken, hizmetler sektörü yüzde 4,8 büyüdükçe, Buna karşılık sanayi sektörü yılın son çeyreğinde yüzde 7,2 ile atak yapmasına rağmen, yıl yüzde 3,7'lik büyüme oranı ile kapattı.

KİŞİ BAŞINA GELİR 5 YIL ARADAN SONRA 10 BİN DOLARIN ALTINDA

2015 yılında kişi başına GSYİH, önceki yıla göre 2 bin 398 lira artarak 25 bin 130 liraya yükseldi. Buna karşılık kur artışının da etkisiyle kişi başına düşen milli gelir ise bin 134 dolar azalarak 10 bin 395 dolara, 9 bin 261 dolara düştü. Böylece kişi başına düşen milli gelir 5 yıl aradan sonra yeniden 10 bin doların altına immiş oldu. Yüzde 4,8'lik küçülmenin yaşandığı 2009 yılında 8 bin 559 dolara gerileyen milli gelir, 2010'de 10 bin 21 dolar, 2011'de 10 bin 469 dolar, 2012'de 10 bin 497 dolar, 2013'te 10 bin 807 dolar ve 2014 yılında ise 10 bin 395 dolar olmuştur. 2015'te sabit fiyatlarla mal ve hizmet ihracatı 0,8 puan azalırken, mal ve hizmet ithalatı yüzde 0,3 artış gösterdi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK:

Hedefe ulaşmak için yapısal reformlara devam

"2015'te ekonomimiz yüzde 4 ile OVP'de öngördüğümüz seviyede büyüdü. Böylece Türkiye, G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen dördüncü ekonomi olurken, Çin ve Hindistan hariç, gelişmekte olan ekonomilerin 2' katından fazla büyümüştür. Bu başarı, geçtiğimiz yıl gerçekleşen iyi genel seçime, bilginimize artan jeo-politik güçlenişlere, ticaret ortaklarımızın sorunlarına ve küresel finansal piyasalardaki dalgalanmaya rağmen elde edilmiştir. 2015 yılında büyüme, 4,3 puanlık katkı ile toplam yurt içi talep kaynaklı olmuştur. Özel sektör yatırımları da geçtiğimiz yıl yüzde 2,7 artarak büyümeye 0,5 puan katkı sağlamıştır. Net dış talep ise 0,3 puan negatif katkı ile büyüme sınırlandırmıştır. Bunda, en büyük ticaret ortağımız olan ABD'eki yavaş toparlanma ile çevre ülkelerdeki yaşanan sorunlar etkili olmuştur. İhracat pazarlarımızda yaşanan olumsuzluklara rağmen, cari işlemler açığını milli gelir oranı 2015 yılında yüzde 4,5 seviyesine getirmiştir. Hedefimiz, gücünü sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ile yüksek gelirli ülkelere açılmaya yer almaktır. Bu hedefimize ulaşmak için gerekli yapısal reformların uygulanmasına devam edeceğiz."

EKONOMİ BAKANI MUSTAFA ELİTAŞ:

Bu yıl yüzde 4,5'lik oranı yakalayabiliriz

"Orta Vadeli Program'da öngörülen yüzde 4'lik büyümeyi tam olarak yakalayan 2015 yıl büyüme oranı, Türkiye'nin son 13 yıldır gerçekleştirildiği dönüşümün ne kadar sağlam bir ekonomik temele sahip olduğunu işaret etmektedir. Bu başarı hükümetimizin kararlılıkla uyguladığı reformları, makroekonomik hedeflerimizin doğrultusunda oluşturduğumuz politikalarla ve her çeyreğimizi dünyamız dört bir yanına aygınlaktaki hiçbir dönem imtina etmeyen cesur ihracatçılarımız, sanayicilerimizin ve müteahhüdlerimizin alın terleriyle tesellilemiştir. Türkiye, IMF ve OECD gibi önde gelen uluslararası kuruluşların büyüme beklentilerini daha geride bırakan bir tabloya çıkmıştır. Ülkemiz bu performans ile 2015 yılında 23 Avrupa Birliği ülkesinden daha hızlı büyüme başarmıştır. Cari açısını çözüme yolunda emin adımlar atarak, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyüme patikasında ilerleyen Türkiye, OVP'de 2016 için öngörülen yüzde 4,5'lik büyüme oranını yakalayabileceği potansiyelle ve kararlılıkla faaliyetlere sahiptir."

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ:

Seçim ve teröre rağmen büyüdük

2015 yılının dördüncü çeyreğinde GSYİH, piyasa beklentilerinden istinade yüzde 5,7 oranında artış kaydetmiştir. Küresel kriz sonrasında 25 çeyrek Türkiye ekonomisi büyümesini sürdürmektedir. 2015 yılında sağlanan 1,4 büyüme küresel ekonomideki olumsuzluk, yakın coğrafyamızdaki jeopolitik sorunlar, aynı yıl içinde yaşanan iki genel seçim ve terör saldırılarına rağmen başarılmıştır. Bu performansın 2016 yılında AB başat olmak üzere sağlanacak nispi iyileşmeler, jeopolitik ortamda gelişmeler ve reformların yavaş kazanması ile daha iyileşmesi beklenmektedir. Nitekim, 2016 büyüme tahminimiz yüzde 4,5 olarak Orta Vadeli Program'da ifade edilmiştir."

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FIKRI İŞİK:

G20'de en hızlı büyüyen 4. ülke olduk

"Bu büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen 4'üncü ekonomi olmaya başladık. Büyümeyi detaylı incelediğimizde, 2015 yılında büyümenin iç talep kaynaklı gerçekleştiği görülmüştür. Fakat özellikle son çeyrekte ihracat pazarlarımızın toparlanmaya başlamasıyla dış ticaretin büyümeye katkı artmıştır. Son çeyrekte ekonominin talep tarafı ile ilerleme tarah bir arada incelendiğinde, son çeyrekte ülkedeki talep artışı daha çok yine ülkedeki üretimin karşılığıdır. 2016 yılına dair ilk veriler de bu eğilimin devam ettiğini göstermektedir. Ülkemizin büyümesinde sanayi üretiminin ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. Bu nedenle sanayi sektörümüzün rekabet gücünü artırmaya büyük önem veriyoruz. Sanayi üretimi büyüyen üretimin üretiminin de artması için her geçen gün çalışıyoruz. Hayata geçirdiğimiz Ar-Ge Reform Paketi, bu açıdan çok değerli bir gelişmedir. Su an üzerinde çalıştığımız Patent Kanunu ve Üretim Reform Paketi de Türkiye'deki iş ve yatırım ortamını geliştirmemize büyük katkı sağlayacaktır."

İçin her geçen gün çalışıyoruz. Hayata geçirdiğimiz Ar-Ge Reform Paketi, bu açıdan çok değerli bir gelişmedir. Su an üzerinde çalıştığımız Patent Kanunu ve Üretim Reform Paketi de Türkiye'deki iş ve yatırım ortamını geliştirmemize büyük katkı sağlayacaktır."

Harcamalar yöntemiyle GSYİH

	Pay (2014)	Büyüme oranı (2015)	Büyüme katkısı (puan)
GSYİH	100	4	4
-Yerleşik hanehalklarının tüketimi	66,2	4,5	2,979
Yerleşik olmayan h.h. Yurtiçi tüketimi	70,3	3,6	2,5308
Yerleşik olmayan h.h. Yurtiçi tüketimi(eksi)	4,6	-7,1	-0,3266
Yerleşik h. h. Yurtiçi tüketimi	0,6	22,9	0,1374
-Devletin nihai tüketim harcamaları	11,1	6,7	0,7437
Maas ücret	4,8	2,7	0,1296
Mal ve hizmet alımları	6,4	9,7	0,6208
-Gayrisafi sabit sermaye oluşumu	23,7	3,6	0,8532
Kamu sektörü	4,3	7,5	0,3268
Makine teçhizat	1	4,8	0,048
İnşaat	3,3	8,4	0,2772
Özel sektör	19,4	2,7	0,5238
Makine teçhizat	12,7	4,8	0,6096
İnşaat	6,7	-1,2	-0,0804
Stoktaki değişiklik	0,04	75,3	-0,28
Dış ticaret dengesi	0,98	30,5	-0,3

Yıllar itibarıyla büyüme ve kişi başına gelir

Yıllar	Büyüme (%)	Kişi başına gelir (TL)
2015	4	9261
2014	2,9*	10390**
2013	4,1	10807
2012	2,1	10497
2011	8,8	10469
2010	9,2	10021
2009	-4,8	8559
2008	0,7	10438
2007	4,7	9239
2006	6,9	7586

Çeyrekler itibarıyla büyüme

Yıllar	I	II	III	IV
2015	2,5	3,8	4*	5,7
2014	4,9	2,3	1,9	2,6
2013	3,1	4,7	4,3	4,6
2012	3,3	2,9	1,6	1,4
2011	12,4	9,3	8,7	5,3
2010	12	10,3	5,3	9,2
2009	-14,7	-7,8	-2,8	5,9
2008	8,1	3,8	3,2	4,2
2007	7,3	2,8	1,2	6,2

Hangi sektör ne kadar büyüdü?

	Pay (%)	I	II	III	IV	Yıllık
Tarım	15,1	3,9	7,7	11,4	2,8	7,6
Sanayi	29,7	0,4	4	1,5	7,2	3,3
Hizmetler	56,6	4	4,1	5	6,1	4,8

İŞ DÜNYASI BÜYÜMEYİ DEĞERLENDİRDİ:

TÜRKİYE İHRACATÇI MECLİSİ BAŞKANI MEHMET BÜYÜKEÇİ: 2016'DA BEKLENTİLERDEN HIZLI BÜYÜYECEĞİZ

"Büyüme verisi, Türkiye'nin en karamsar küresel ortamda dahi potansiyelinin ne kadar yüksek olduğunu gösterdi. 2015'in 4. çeyreğinde net ihracatın büyüme katkısının yüzde 1,3 gibi yüksek düzeyde gerçekleşmiş olması bizi ayrıca memnun etti. Hükümetimizden ihracatçıların desteklenmesine yönelik sunduğumuz değişiklik önerilerimize de cevap alabiliriz, daha da iyi bir performans gösterebiliriz. 2016 yılında da ekonomimiz, IMF, Dünya Bankası gibi kurumların beklentilerinden daha yüksek hızda büyüyebilir."

İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERDAL BAĞCIYAN: SANAYİNİN SON ÇEYREKTEKİ KATKISI ÇOK DEĞERLİ

2015 yılındaki bütün iş ve dış olumsuz konjonktürü göz önüne aldığımızda, Türkiye'nin zorlu bir yılda edebildiği büyüme bu büyümeyi ekonomimizin geleceği açısından önemli ve değerli. Özellikle sanayinin büyümeye son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkıyı değerlendiriyoruz. Ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hala iç talep ağırlıklı bir büyüme söz konusudur. Bunun dış talep ve dış ticaretin desteklenmesi gerekiyor. 2016 yılının büyüme için en önemli hedefimiz ise iç talep artışıdır. Bu hedefin, imalat sanayisinin yüzde 3,3 büyüme katkısı, ihracatın yüzde 3,8'lik bir büyüme katkısıdır."

BİM BAŞKANI SAMİ KARIYO: 2016 HEDEFLERİ TUTTURULABİLİR

"Organize perakende, ülkenin büyüme rakamını 4'te çarpıyor. Dövizlerin 2015 yılı rakamına bağlılığında yüzde 15-16 büyüme yakaladıklarını görüyoruz. 2016'da Türkiye ekonomisinin yüzde 4,5, organize perakende ise yüzde 16-18 büyümesini bekliyoruz. Elim hadiselerle karşılamazsa 2016 hedefleri tutturulabilir."

TGSD BAŞKANI ŞEREF FATAY: RAKAMLAR MORAL VERDİ

"Büyümede beklentilerden daha olumlu bir tabloya ulaştık, rakamlar tüm sektörler için moral veriyor. 2016'nın ilk aylarında yüzde 3,6 büyürken, hazır giyimde bu rakam 9,4 oldu. Yine ilk iki ayda yüzde 4 ile en büyük ihracat artışı hazır giyim sektöründe yaşandı. Bu yıl yüzde 2 ile otomotiv takip etti."

KOCAELİ TİCARET ODASI BAŞKANI MURAT ÖZDAĞ: REFORMLAR HAYATA GEÇMELİ

"Tüm olumsuzluklara rağmen ülke ekonomimiz geçen yıl yüzde 4'te dünya ortalamasının üzerinde büyüyen önemli bir başarı yakaladı. Orta ve uzun vadede sürdürülebilir yüksek büyüme patikasına geçebilmek için öncelikli yapısal reformların hızla uygulanmaya konulması gerekmektedir. Bu nedenle önümüzdeki 6 aylık süreçte iş dünyası için sunulan reform harekatinin hayata geçirilmesi büyük önem taşıyor."

İçin sunulan reform harekatinin hayata geçirilmesini

BTSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI İBRAHİM BURKAY: SANAYİNİN KATKISINI ARTIRMALIYIZ

"Dünyadaki siyasi ve ekonomik krizlere rağmen gelişen ekonomiler arasında ki ayrıcalıklı konumunu sürdürdüğü ancak Endüstri 4.0'ın konuyla ilgili bir dönemde, yüksek katma değeri üretimi sanayinin büyüme katkısına artırmalıyız."

İHKİB BAŞKANI HİKMET TANIRVERDİ: ZOR YILDA OLUMLU GELİŞME

"İhracat sektörleri açısından zor bir yıl olan 2015'te kaydedilen bu büyüme sektörümüz açısından da olumlu. Yurtdışı pazarlardaki sıkışıklıklar ve uluslararası ekonomide gelişmeler kayınlardan rekabet sorunlarına rağmen imalat sanayisinin performansının olumlu olarak değerlendirilmesi gerek. GSYİH'daki bu büyümenin genelde sanayi, özellikle ise imalat sanayisi için az da olsa düşük katkı sağladığı görülmüştür. Buna göre 2015 yılında sanayi sektörü yüzde 3,3 büyürken, imalat sanayisinin yüzde 3,8'lik bir büyüme kaydedildi."

BİM BAŞKANI SAMİ KARIYO: 2016 HEDEFLERİ TUTTURULABİLİR

"Organize perakende, ülkenin büyüme rakamını 4'te çarpıyor. Dövizlerin 2015 yılı rakamına bağlılığında yüzde 15-16 büyüme yakaladıklarını görüyoruz. 2016'da Türkiye ekonomisinin yüzde 4,5, organize perakende ise yüzde 16-18 büyümesini bekliyoruz. Elim hadiselerle karşılamazsa 2016 hedefleri tutturulabilir."

TGSD BAŞKANI ŞEREF FATAY: RAKAMLAR MORAL VERDİ

"Büyümede beklentilerden daha olumlu bir tabloya ulaştık, rakamlar tüm sektörler için moral veriyor. 2016'nın ilk aylarında yüzde 3,6 büyürken, hazır giyimde bu rakam 9,4 oldu. Yine ilk iki ayda yüzde 4 ile en büyük ihracat artışı hazır giyim sektöründe yaşandı. Bu yıl yüzde 2 ile otomotiv takip etti."

KOCAELİ TİCARET ODASI BAŞKANI MURAT ÖZDAĞ: REFORMLAR HAYATA GEÇMELİ

"Tüm olumsuzluklara rağmen ülke ekonomimiz geçen yıl yüzde 4'te dünya ortalamasının üzerinde büyüyen önemli bir başarı yakaladı. Orta ve uzun vadede sürdürülebilir yüksek büyüme patikasına geçebilmek için öncelikli yapısal reformların hızla uygulanmaya konulması gerekmektedir. Bu nedenle önümüzdeki 6 aylık süreçte iş dünyası için sunulan reform harekatinin hayata geçirilmesi büyük önem taşıyor."

NİSAN 2016

Türk Sanayisine

YÖN VEREN KURULUŞLAR

İstanbul Sanayi Odası:

İçinden geçtiğimiz dönem,
zaaflarımızı giderme fırsatı sunuyor

Türkiye

tasarım ve üretim üssü olacak

Türkiye

tasarım ve üretim üssü olacak

Küresel rekabette gücünü sanayiden alan Türkiye, 2015 – 2018 Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi'nde açıklanan "Orta-yüksek teknolojlili ürünlerde Afro-Avrasya'nın tasarım ve üretim üssü" olma vizyonu doğrultusunda emin adımlarla ilerliyor.

Dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak Türkiye ekonomisi de son yıllarda muazzam bir ivme yakaladı. Sanayi çeşitliliği açısından bölgesinin lider ülkesi olan Türkiye'de sanayi, ana faaliyet kollarına göre sektör payları incelendiğinde Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'nın yaklaşık yüzde 32,9'luk dilimini oluşturuyor. Ar-Ge ve inovasyon kültürünün hemen hemen tüm sektörlerde nüfuz etmesiyle birlikte, ilerleyen dönemde global arenada çok daha başarılı bir seviyeye erişileceği öngörülmüyor. Avrupa'da 18. yüzyılın ortalarında

gelişmeye başlayan sanayi, bu topraklarda 1839 Tanzimat hareketiyle birlikte hayat buldu. O dönemlerde sadece yerel ihtiyacı karşılayabilecek küçük tesisler mevcutken bugün Türkiye; demir çelikten tekstile, makineden otomotive dek geniş bir yelpazede ve son derece üretken bir yapıya erişti. Şu anda ülke çapında gerçekleşen sanayi aktivitelerinin yarısından fazlası, Marmara Bölgesi'nde konumlanıyor. İstanbul, hemen her türlü sanayi faaliyetinin gerçekleştiği bir il olarak ön plana çıkarken, Ege Bölgesi ikinci sırada geliyor.

Elde edilen bu başarıda, ortaya konu-

lan istikrarlı yol haritalarının ve planlamaların katkısı oldukça büyük. Zira sanayi politikası alanında başarılı ülke örneklerine bakıldığında; politika uygulama, izleme ve koordinasyon kapasitesinin en az tasarlanan politikaların niteliği kadar önem arz ettiği görülüyor. Türkiye'de, cumhuriyetin ilk yıllarında çıkarılan Sanayi Teşviki Kanunu'ndan bu yana, sanayileşme sürecinin hızlanması için pek çok adım atıldı. Bu bağlamda, ekonominin tüm paydaşlarını yakından ilgilendiren en son atılım ise, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda >>

>> hazırlanan 2015 - 2016 Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi oldu. Başlangıcı 2003 yılında hazırlanan "Avrupa Birliği Üyelğine Doğru Türkiye Sanayi Politikası" belgesine dayanan çalışma; "Orta-yüksek teknoloji ürünlerde Afro-Avrasya'nın tasarım ve üretim üssü" olma vizyonunu ön plana çıkarıyor. Bu vizyon doğrultusunda genel amaç ise "Türk sanayisinin rekabet edebilirliğinin ve verimliliğinin yükseltilecek, dünya ihracatından daha fazla pay alan, ağırlıklı olarak yüksek katma değerli ve ileri teknoloji ürünlerin üretildiği, nitelikli işgücüne sahip ve aynı zamanda çevreye ve topluma duyarlı bir sanayi yapısına dönüşümünü hızlandırmak" olarak tanımlanıyor.

Peki bu amaca erişilebilmesi için hangi adımların atılması planlanıyor? Uygulanacak sanayi stratejisinin odağında, "sanayide bilgi ve teknolojiye dayalı yüksek katma değerli yerli üretimin geliştirilmesi", "kaynakların etkin kullanıldığı, daha yeşil ve rekabetçi sanayi yapısına dönüşümün sağlanması" ve "sosyal ve bölgesel gelişmeye katkı sağlayan, nitelikli işgücüne sahip sanayinin geliştirilmesi" olmak üzere üç odak bulunuyor. Bu odaklara istinaden belirlenen sanayi politikaları kapsamında ilk etapta, sanayide teknolojik dönüşüm gerçekleştirilecek ve sanayi altyapısı güçlendirilecek. KOBİ'lerin finansmana erişim imkanı artırılırken sanayide yeşil üretimin özendirilmesi için adımlar atılacak. Yatırım ve iş ortamının iyileştirilmesi konusuna odaklanılacak, Türkiye'nin uluslararası ticaret ve yatırım kapasitesinin artırılması için çalışmalar yürütülecek. Sanayide ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün istihdamına yönelik faaliyetler devreye alınacak ve bölgesel gelişmeye de katkı sağlanabilmesi için farklı sanayi politikaları geliştirilecek.

4.0 ile sanayi kabuk değiştiriyor

Günümüz dünyasında bilgiye sahip olmanın önemi giderek artıyor. Bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin üretim süreçlerine yansması, ülkelerin rekabetçi yapılarını da bir üst seviyeye çıkarıyor. İstatistikler, Ar-Ge ve yenilikçiliği kullanarak yüksek katma değerli ürünlerin üretiminde gelişmiş ülkelerin, geliş-

İçinden geçtiğimiz dönem, zaaflarımızı giderme fırsatı sunuyor

DÜNYADA sanayi alanında rekabetin her geçen gün daha da zorlaştığını söyleyen **İstanbul Sanayi Odası** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sektörel konjonktürü değerlendirdi. Daha güçlü bir konum elde edilebilmesi için yüksek katma değerli üretime öncelik verilmesi gerektiğini ifade eden **Erdal Bahçivan**, şu açıklamada bulundu: "Küreselleşme ile tedarik zincirlerinin değiştiğini ve ülkeler arasında işbölümünün başladığını görüyoruz. Ülkemizin bu işbölümünde ve tedarik zincirinde vazgeçilmez bir parça olması için katma değeri yüksek bir üretimle de fark yaratması gerekiyor. Tabii ki sanayinin, bilgi ve teknolojiye dayalı üretime geçebilmesi kısa vadede kolay değildir. Öncelikle inovasyon kültürünün yerleşmesi ve firmaların Ar-Ge ile tasarım yeteneklerini geliştirme şarttır. Bunun için üniversitelerin sanayiye destekleyecek şekilde projelerin içinde yer alması ve sanayiyi ortak çalışması gerektiğini düşünüyorum. Bir diğer önemli ihtiyaç da nitelikli işgücüne erişimdir. Verimliliğin artması ve coğrafi konum avantajı kullanılarak bölgede tercih edilen bir üretim üssüne dönüşülmesi için nitelikli işgücü temininin sağlanması, her türlü teşvik sisteminden daha etkilidir."

Ekonomik gelişme içinde sanayi sektörünün lokomotif bir role sahip olduğunu hatırlatan Bahçivan, açıklamasını şu sözlerle sürdürdü: "Sanayimizin son 10 yıllık performansına baktığımızda üretimin %44, ihracatın %114 arttığını görüyoruz. Bu, ihracat odaklı bir yapıya işaret etmektedir. Türkiye ihracatının %95'ini sanayinin yaptığını göz önüne alırsak, küresel rekabete açılmamıza sanayinin öncülük ettiği ortadadır. Süreçte her sektörümüzün katkısı değerli olmakla birlikte özellikle

ana metal, otomotiv, makine-teçhizat, gıda, tekstil, kimya sektörlerimizin ihracat artışına en büyük katkılar sağladıklarını görüyoruz. Ayrıca madencilik, kâğıt, mobilya gibi sektörlerimiz de ihracatlarını gözle görülür bir şekilde büyüttü. Markalaşma, tasarım, Ar-Ge gibi alanlarda önemli başarı hikâyelerine imza atan firmalarımız var. Öte yandan, küresel ekonomide çalkantıların arttığı, rekabetin keskinleştiği bir dönemdeyiz. Dış pazarlarımızda büyümenin zayıf seyretmesi, sanayi açısından iç pazarımızın canlılığını da önemli hale getiriyor. Oysa bir yandan da yurt içi tasarrufları artırarak finansmana erişim sorunumuzu çözmemiz ve dış kırılganlıklarımızı azaltmamız gerekli. 'Sanayi 4.0' olarak adlandırılan ve uluslararası toplumda tartışılan inovasyon süreci, gündemimizde yer tutmaya başladı. Kazanımlarımızı ileri taşıyabilmek için yatırımların ve teknolojik gelişimin sürüklediği bir büyüme hamlesi gerçekleştirmek, ithalata bağımlılığı azaltmak, katma değerli yurt içinde kalmasını sağlamak zorundayız. Firmaların ya da sektörlerin kendi çabalarıyla bu ihtiyacı karşılaması mümkün görünmüyor. Yapısal yetersizliklerimizi ortadan kaldırmak için hükümetin, sivil toplumun, üniversitelerin ve ilgili tüm kurumların ortak hedefler doğrultusunda işbirliğini ilerletmesi önem taşıyor. Cari açık sorunumuzun bir miktar hafiflediği, büyümenin halen dirençli seyrettiği, siyasi belirsizliğin hafiflediği bir dönem; vasatlığı geride bırakmak, yasal ve kurumsal zaaflarımızı gidermek için büyük bir fırsat sunuyor. Sanayimizin bugün belli bir eşiği aşması, ileride bir daha karşımıza çıkmayacak bu fırsatın değerlendirilmesine bağlıdır."

Erdal Bahçivan
ISO Yönetim Kurulu Başkanı

mekte olan ülkelerle karşılaştırıldığında daha başarılı olduğunu ortaya koymakta. Bu anlamda sadece Türkiye'nin değil, tüm dünya ekonomilerinin bir numaralı gündem maddesi haline gelen Sanayi 4.0 Devrimi, aynı bir değer taşıyor.

Bir süre önce Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TUSIAD) tarafından açıklanan Sanayi 4.0 Raporu'nda, "Rekabet gücü yüksek ekonomiler kümesi içinde yer almak isteyen Türkiye için, küresel düzeydeki bu gelişmeleri

takip etmek ve bunun ötesinde Sanayi 4.0'ın uygulayıcı öncü ekonomileri arasında yer almak kaçınılmaz bir önemdedir" vurgusu yapılmış; konunun önemine bir kez daha dikkat çekilmişti. İlk kez 2011 yılında Almanya'da ortaya atılan bu kavram, içerik olarak bakıldığında nesnelere internetinden büyük veriye, akıllı robotlardan bulut bilişime farklı teknolojilerin sanayiye entegre edilmesi esasına dayanıyor. Sanayi 4.0, temelde endüstri ve bilişim teknolojilerini bir araya getirmeyi amaçlıyor. Dolayısıyla otomasyonun bir adım ötesine geçiliyor ve hem daha akıllı hem de kendisini uyarlayabilen bir sanayi sürecinin de ilk adımları atılmış oluyor. ■

Sanayinin katkısı önemli

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayinin Türkiye'nin 2015 yılı ekonomik büyümesine katkısının "çok değerli" olduğunu söyledi. Bahçivan, "Özellikle sanayimizin, yaşadığı sıkıntılara rağmen büyümeye son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkının değerini ve 2015 performansına

Erdal Bahçivan

olumlu etkisini vurgulamak istiyorum. Ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa, hala iç talep ağırlıklı büyümenin söz konusu olduğunu ve bunun dış taleple daha çok desteklenmesi gerektiğini hatırlatarak, 2016 yılının nitelik ve kalite yönünden çok daha güçlü ve sağlıklı bir büyümeyi hak ettiğine inanıyorum" dedi.

Mehmet Şimşek, Başbakan Yardımcısı

700 bin kişiye istihdam sağlandı

TÜRKİYE G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen dördüncü ekonomi oldu. Geçen yıl Türkiye'de yaklaşık 700 bin kişiye, küresel krizden bu yana ise 6.7 milyon kişiye istihdam sağlandı. Güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ile yüksek getiri ülkeleri arasında yer almayı hedefliyoruz. Bu hedefimize ulaşmak için yapısal reformları uygulamaya devam edeceğiz.

Cevdet Yılmaz, Kalkınma Bakanı

2016 performansını daha iyi olacak

2015 yılında sağlanan büyüme küresel ekonomideki olumsuzluklar, yakın coğrafyamızdaki jeopolitik sorunlar, yaşanan iki genel seçim ve terör saldırılarına rağmen başarıydı. Bu performansın 2016'da AB başta olmak üzere sağlanacak nispi iyileşmeler, jeopolitik ortamda gelişmeler ve reformların ivme kazanması ile daha iyiye gitmesi bekleniyor.

Fikri İşik, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Ürünlerin niteliği artmalı

TÜRKİYE, birçok uluslararası kuruluşun ve finans kurumunun yıl başında ve ortasında yaptığı tahminlerden daha hızlı büyüdü. Bu büyüme rakamıyla G-20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen 4'üncü ekonomi olmayı başardı. Sanayi üretimi büyürken, üretilen ürünlerin niteliğinin de artması için her geçen gün çalışıyoruz.

Mustafa Elitaş, Ekonomi Bakanı

Gelişmiş ülkeleri geçtik

#WeLoveGrowth

Türkiye, 2015'te yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen yüzde 4 ile tahminlerin üstünde büyüdü. Son çeyrekte ise yüzde 5.7 ile dünyanın en hızlı büyüyen beşinci ülkesi oldu

Kıskandıran performans

- ✓ Son çeyrekte 5.7 ile 18 çeyreğin en hızlı büyümesi.
- ✓ 25 çeyrek kesintisiz büyüme.
- ✓ Yılın son üç ayında dünyanın en hızlı büyüyen beşinci ülkesi.
- ✓ 2015'te yüzde 4 ile G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen dördüncü ekonomi.
- ✓ Çin ve Hindistan haric gelişmekte olan ekonomilerin 2 katından fazla büyüme.

TARIMDA KATMA DEĞER %7.6 ARTTI

2015'te vatandaşın nihai tüketim harcamaları yüzde 4.5, devletin ise yüzde 6.7 arttı. Geçen yıl özel sektör yatırımlarının büyüme katkısı 0.53 puan olurken, ihracatın katkısı ise eksi 0.30 puan oldu. Tarım sektörünün oluşturan faaliyetlerin katma değeri yüzde 7.6, sanayinin katma değeri yüzde 3.3 arttı. Büyümenin üretim tarafında finansın 1.32 puan katkısı olurken, tarım 0.67, imalat sanayi 0.92, inşaat 0.10 katkı sağladı.

En büyük katkı tüketimden geldi

Sektör	Büyüme(%)	Katkı(Puan)	2015	Büyüme(%)	Katkı(Puan)
✓ Vatandaşın tüketimi	4.7	3.17	4.5	2.98	
✓ Devletin tüketimi	8.1	1.09	6.7	0.75	
✓ Kamu yatırımları	9.9	0.54	7.6	0.33	
- İnşaat	11.4	0.38	8.4	0.28	
✓ Özel sektör yatırım	1.7	0.33	2.7	0.53	
✓ İhracat	2.1	0.54	-0.8	-0.30	

Küresel ekonomiye ilişkin belirsizlikler, PKK ile DAEŞ'in alçak saldırıları ile birlikte artan jeopolitik riskler, yaşanan iki genel seçim ve yarı-tatılma çarşısına kaos ortamına rağmen Türkiye büyüme devam ediyor. Ekonomi, geçen yılın son çeyreğinde yüzde 5.7 ile 18 çeyreğin en hızlı büyümesine imza atarken, kesintisiz büyüme sireci 25 çeyreğe çıktı.

Türkiye, yılın son üç ayında ekonomisi dünyanın en hızlı büyüyen beşinci ülkesi oldu. Uluslararası kuruluşların ve analistlerin tahmininin yakınına tahmin edemediği bu büyüme ile geçen yıl 700 bin kişiye istihdam sağlandı.

ÖVP HEDEFİ YAKALANDI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından dün açıklanan verilere göre 2015'in tamamında ise yüzde 4'lük büyüme ile revize edilen Orta Vadeli Program (ÖVP) hedefi de yakalandı. Türkiye, geçen yılki yüzde 4'lük büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında dördüncü sırada yer aldı.

İLK 20'DE YERİNİ KORUDU

Doların geçen yıl yüzde 25'e yakın değer kazanarak 3 lirasını aşması, Türkiye ekonomisinin dolar bazında küçülmesine neden oldu. 2014 yılında 799.4 milyar dolar olan gayrisafi milli hasıla, geçen yıl 719.9 milyar dolara indi. Fakat buna rağmen Türkiye, G20'de yerini korudu. Kişi başı gelir de 9 bin 261 dolar oldu.

2016'DA % 4 AŞILABİLİR

Jeopolitik risklerin arttığı, iç siyasette iki genel seçimin gerçekleştirildiği bir yılda büyüme-yi iç tüketimin sürdüğünü belirten Ziraat Yatırım Analisti Bora Tamer Yılmaz, bu yıl yüzde 4'ün aşılabileceğini söyledi. ALB Menkul Araştırma Uzmanı Enver Erkan da bu yıl küresel ekonomilerdeki olası hızlı bir toparlanmanın büyüme-yi kolaylıkla yüzde 4 üzerine taşıyabileceğini söyledi. Halk Yatırım Başekonomisti Banu Kıvınc Tokalı ise, "Güven ortamında kalın iyileşme ve düşük faiz ortamı yatırımları artırır" dedi.

Türkiye büyümede G20 dördüncüsü

Ülke	Büyüme(%)
✓ Hindistan	7.3
✓ Çin	6.9
✓ Endonezya	4.8
✓ Türkiye	4
✓ ABD	2.4
✓ İngiltere	2.2
✓ Meksika	2.5
✓ AB	1.9
✓ Almanya	1.7
✓ İtalya	1.8
✓ Güney Kore	2.6
✓ Avustralya	2.5
✓ Fransa	1.2
✓ Kanada	1.2
✓ Japonya	1.5
✓ Güney Afrika	0.3
✓ Brezilya	-3.8
✓ Rusya	-
✓ S. Arabistan	-
✓ Arjantin	-
✓ G20 toplamı	3.2

Kim ne tahmin etti

Ölçü	Tahmin (%)
DVP	4.0
IMF	3.2
OECD	3.2
Dünya Bankası	3.5

Nail Olpak, MÜSAD Başkanı

Dikkate değer başarı

2015 yılı, özellikle de yılın 2. ve 3. çeyreği kritik dönemlerdi. Ekonomik belirsizlik sevmeyiz. Bu belirsizliğe bir de devletin müdahale ettiği terör örgütleri ve paralel devlet yapılarının etkisi eklenince, hemen költürsenar senaryolar yazılmaya başlanmıştı. Bu olumsuz etkilerden rağmen, yılın genelinde yüzde 4 oranını yakalamak Türkiye için dikkate değer bir başarıydı.

Mehmet Büyükköçü, TİM Başkanı

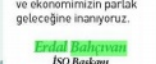
Parlak geleceğe inanıyoruz

BÜYÜME verisi, Türkiye'nin en kararsız küresel ortamda dahi ekonomimiz iyi bir büyüme hız yakaladı. Ülkemizin potansiyeline ve ekonomimizin parlak geleceğine inanıyoruz.

Ercül Balgıncı, İSO Başkanı

Sanayinin katkısı değerli

SANAYİMİZİN, sıkıntılara rağmen büyüme-yi son çeyrekte verdiği katkıları değerini ve 2015 performansına olumlu etkisini vurgulamak istiyorum. Ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hala iç talep ağırlıklı bir büyüme söz konusudur. 2016'nın nitelik ve kalite yönünden çok daha güçlü ve sağlıklı bir büyüme-yi hak ettiğine inanıyorum.

Son çeyreği bir analist tutturdu

TÜRKİYE geçen yılın son çeyreğinde yüzde 5.7 ile beklentilerin çok üstünde büyüyecek, analistleri ters köşeye yattı. Oranı tahmin eden tek bir ekonomist oldu. Vakıfbank Ekonomi Araştırmalar Müdürü Cem Eroğlu, Bloomberg'in analizinde dördüncü çeyrekte büyümesinin yüzde 5.7 olacağı-

nı belirtmişti. Cem Eroğlu'nun ardından en yakın tahmini yapan Finansbank ekonomisti İnan Demir oldu. Demir'in öngörüsü Türkiye'nin dördüncü çeyrekte yüzde 5.4 büyüme göstereceği yönündeydi. 4'üncü den Jun Kren, 2015 dördüncü çeyreği için 5.2'lik büyüme olacağı öngörüsünde bulunmuştu.

Türkiye ekonomisi büyüme ile meydan okudu

%4

Küresel piyasalarda çalkantıların yaşandığı, jeopolitik risklerin arttığı ve iki seçimin yapıldığı 2015 yılında Türkiye ekonomisi tüm olumsuzluklara meydan okuyarak yüzde 4 büyüdü. G20 büyüme liginde dördüncü sırada yer alan Türkiye AB'nin en hızlısı oldu.

Ekonomi 25 çeyrektir kesintisiz büyüyor (%)

TÜRKİYE ekonomisi iki genel seçimin yapıldığı 2015 yılında siyasi belirsizlikler, jeopolitik riskler ve piyasalardaki dalgalanmaya rağmen iç talebin katkısıyla yüzde 4 büyüyerek beklentileri aştı. Beklentiler yüzde 3.8-3.9 seviyesindeydi. Kesintisiz 25 çeyrektir büyüyen Türkiye ekonomisi, 2015'in 4. çeyreğindeki yüzde 5.7'lik Gayrisafi Yurt içi Hasıla (GSYH) artışı ile 17 çeyreğin en yüksek performansını sergiledi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2015 yılına ilişkin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. TÜİK verilerine göre geçen yıl GSYH, cari fiyatlarla 719 milyar 967 milyon dolara (1 trilyon 953 milyar 561 milyon lira) düştü. Söz konusu rakam, 2014 yılında 799 milyar 370 milyon dolar (1 trilyon 748 milyar 168 milyon lira) seviyesindeydi. TÜİK daha önce yüzde 2.9 olarak açıkladığı 2014 yılı büyüme verisini

yüzde 3'e revize etti. Öte yandan 2015 yılı ikinci çeyrek büyüme verisi yüzde 3.8'den yüzde 3.7'ye, üçüncü çeyrek büyüme verisi ise yüzde 4'ten yüzde 3.9'a revize edildi.

G20'DE DÖRDÜNCÜ

Türkiye, 2015 yılındaki yüzde 4'lük büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında dördüncü olurken, 23 Avrupa Birliği üyesi ülkeden daha hızlı büyüme sağladı. Türkiye, 2014'te G20 ülkeleri arasında yedinci sırada yer almıştı. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) verilerine göre, dünya ekonomisinin yüzde 85'ini oluşturan G20 ülkeleri geçen yıl ortalama yüzde 3.2 büyüdü.

Gelişmekte olan ülke ko-numundaki Hindistan, bu dönemde G20 ülkeleri arasında en güçlü büyümeyi kaydetti. Hindistan ekonomisi geçen yıl, bir önceki yıla göre yüzde 7.3 büyüdü. Bu ülkeyi yüzde 6.9 ile komşusu ve

dünyanın ikinci büyük ekonomisi Çin izledi. Gelişmekte olan ülkeler içinde yer alan Endonezya ise geçen yıl yüzde 4.8 büyüyerek G20 ülkeleri içinde üçüncü sırada yer aldı.

YURTIÇİ TALEP VE YATIRIMIN KATKISI

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, büyüme verisi sonrası yaptığı açıklamada, 2015 yılında büyümenin 4.3 puanlık katkı ile toplam yurtiçi talep kaynaklı olduğunu, özel sektör yatırımlarının da geçen yıl yüzde 2.7 artarak büyümeye 0.5 puan katkı sağladığını söyledi. Mehmet Şimşek, Avrupa Birliği'ndeki yavaş toparlanma ile çevre ülkelerde yaşanan sorunlar nedeniyle net dış talebin 0.3 puan negatif katkı ile büyümeyi sınırladığını, ihracat pazarlarında yaşanan olumsuzluklara rağmen cari işlemler açığının milli gelire oranının 2015 yılında yüzde 4.5'e gerilediğini açıkladı. ● EKONOMİ SERVİSİ

SANAYİCİYE BÜYÜK MORAL

► **TİM BAŞKANI MEHMET BÜYÜKEKŞİ:** Her çeyrek açıklanan veriler karamsar olanları mahcup etti. 2015'teki yüzde 4'lük büyüme Türkiye'nin en karamsar küresel ortamda dahi potansiyelinin ne kadar yüksek olduğunu gösterdi.

► **İSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN:** Türkiye'nin zorlu bir yılda elde ettiği büyüme, ekonominin geleceği açısından önemli ve değerli.

► **ASKON GENEL BAŞKANI MUSTAFA KOCA:** Bu kadar cılgınlığın ve krizin üst üste yaşandığı bir dönemde, bir ülke yüzde 4 büyümeye gösteriyorsa bu çok ümit verici bir durum.

► **MÜSİAD BAŞKANI NAİL OLPAK:** "Bugün açıklanan 2015 yılı büyüme rakamları, genel anlamda bir durgunluk içerisine giren küresel ekonomide dikkate değer bir

performansı işaret ediyor.

► **İHKİB YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİKMET TANRIVERDİ:** Yurt dışı pazarlardaki sıkışıklıklara ve uluslararası ekonomik gelişmelerden kaynaklanan rekabet sorunlarına rağmen imalat sanayisinin performansının olumlu olarak değerlendirilmesi gerek.

► **BMD BAŞKANI SAMİ KARIYO:** Çin'deki yavaşlama, Avrupa'daki durgunluk ve Türkiye'deki iki seçim dikkate alındığında yüzde 4'lük büyüme çok iyi bir rakam.

► **TGSD BAŞKANI SEREF FAYAT:** Büyümede beklentilerden daha olumlu bir tablo ile karşılaştık. Tüm sektörlerle moral verdi.

► **BTSO BAŞKANI:** "Türkiye, Brezilya, Rusya ve Güney Afrika gibi ekonomilerin daraldığı bir dönemde yakaladığı büyüme oranı büyük bir başarıdır.

SURİYELİLER İÇ TALEBE KATKI YAPTI

BGC Partners Basekonomisti Özgür Altuğ, ulaşım, sağlık, eğitim ve giyim hızla büyüme kaydederek özel tüketim ve GSYH büyümesine pozitif katkı sağladığını söyleyerek, "Artan Suriyeli mülteci sayısının da özel tüketime pozitif katkı yaptığını düşünüyoruz" dedi ve

söyle devam etti: "Rakamlar Türkiye ekonomisinin soklara dayanıklılığını teyit ediyor." Geçen yıl sektörel bazda cari fiyatlarla en yüksek büyüme hızı yüzde 20 ile 'mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler' sektöründe kaydedildi. Bu sektörü, yüzde 19.2 ile 'su temini,

kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri', yüzde 19 ile 'tarım, ormancılık ve balıkçılık' izledi. Geçen yıl 'madencilik ve taş ocaklığı' sektörü ise yüzde 1.1 ile 'elektrik, gaz, buhar ve ısıtım ve iklimlendirme' faaliyetlerinde gözlemlendi.

Kisi başına gelir 9.261 dolar

TÜİK verilerine göre, kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) değeri 2015 yılında cari fiyatlarla 25.130 TL, dolar bazında ise 9.261 dolar oldu. Kisi başı GSYH 2014 yılında 22.732 TL, dolar bazında ise 10.395 dolar olmuştur. Dolar bazındaki gerileme TL'deki değer kaybından kaynaklandı.

Doları kasıma itti

Beklentileri aşan büyüme verisi piyasalara da moral verdi. Dolar, global iyimserlik ve beklentilerden iyi gelen büyüme verisinin ardından 20 Kasım'dan beri en düşük olan 2.8200'nin altına test etti.

BÜYÜMEDE YENİ REKOR

Türkiye ekonomisi, iki seçim ve küresel piyasa-
lardaki dalgalanmalara
rağmen 2015'in son
çeyreğinde beklentileri
aşarak yüzde 5.7 oranında
büyüdü. 2015'teki büyüme
hızı da yüzde 4'e çıktı.

Türkiye büyüme hızıyla 23
Avrupa Birliği ülkesini geride
bıraktı. G-20 ülkeleri ara-
sında da büyüme yarışında
4. oldu. Büyüme için tüketim
sırtladı. Dolardaki düşüşe
rağmen kişi başı gelir 25 bin
130 TL oldu. » Sayfa 7

17 çeyreğin en iyisi

Reformlara hızla devam

EKONOMİDEN Sorumlu Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, "Türkiye, Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ekonomilerin 2 katından fazla büyüdü" dedi. Şimşek, şunları kaydetti: "Hedefimiz güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ile yüksek gelirli ülkeler arasında yer almak. Bu hedefimize ulaşmak için gerekli yapısal reformları uygulamaya devam edeceğiz."

Büyük pazarlar toparlanıyor

BİLİM Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri İlık, büyümenin beklentiler doğrultusunda gerçekleştiğini belirterek, şunları söyledi: "2015'te büyümenin iç talep kaynaklı olduğunu görüyoruz. Fakat son çeyrekte ihracat pazarlarımızın toparlanmasına başlamasıyla dış ticaretin büyüme katkısı arttı. 2016'ya dair ilk veriler de bu eğilimin devam ettiğini gösteriyor."

Türkiye 23 AB ülkesini solladı

EKONOMİ Bakanı Mustafa Elitaş, "Büyüme oranı Türkiye'nin son 13 yıldır geçirmekte olduğu dönüştürme ne kadar sağlam bir ekonomik temele sahip olduğuna işaret ediyor" dedi. Elitaş, şunları aktardı: "Ülkemiz bu performansıyla 23 AB üyesi ülkeden daha hızlı büyüme başardı. 2014'teki dünyanın en büyük 18'inci büyük ekonomisi olma konumunu da muhafaza etmeyi başardı."

Hızımız bu yıl daha da artar

KALKINMA Bakanı Cevdet Yılmaz, geçen yılki yüzde 4'lük büyümeyi, küresel ekonomideki olumsuzluklar, yakın coğrafyadaki jeopolitik sorunlar, iki genel seçim ve terör saldırılarına rağmen başarıldığını, bu performansın 2016'da daha iyileşmesini beklediğini belirtti. Yılmaz, "Büyüme hızı 2003-2015 döneminde yüzde 4,7, 2010-2015 döneminde yüzde 5,2 olarak gerçekleşti" dedi.

Türkiye ekonomisi iki seçim, jeopolitik gelişmeler ve küresel piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen 2015'te % 4 büyüyerek beklentileri aştı

4'üncü çeyrek büyümesi %5,7'ye çıktı. Türkiye 17 çeyreğin en yüksek performansını sergiledi. Büyümede iç tüketim etkili oldu

Türkiye 25 çeyrektir kesintisiz büyüyor. Ekonomik büyüme 2015'te beklentileri aştı. Türkiye ekonomisi, 2015'in 4'üncü çeyreğindeki yüzde 5,7'lik Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) artışı ile 17 çeyreğin en yüksek performansını sergiledi.

Böylece Orta Vadeli Program'da (OVP) yer alan hedef tutturuldu. Piyasada 2015 başında büyümenin yüzde 3'ün altında gerçekleşeceğini öngörülürken, çeyrek bazlı büyüme açıkladıkça bu beklentiler yüzde 4'e çimşti.

Büyümede revizyon
TÜİK daha önce yüzde 2,9 olarak açıkladığı 2014 yılı büyüme verisini yüzde 3,0'e, yüzde 4'lük 2015 üçüncü çeyrek büyüme verisini yüzde 3,9'a ve yüzde 3,8 olan 2015 yılı ikinci çeyrek büyüme verisini de yüzde 3,7'ye revize etti.

2015'te GSYH, cari fiyatlarla 719 milyar 967 milyon dolara (1 trilyon 953 milyar 561 milyon lira) düştü. Söz konusu rakam, 2014'te 799 milyar 370 milyon dolar (1 trilyon 748 milyar 168 milyon lira) seviyesindeydi.

Sektörel bazda cari fiyatlarla en yüksek büyüme hızı, yüzde 20 ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerde kaydedildi. Bu sektörü, yüzde 19,2 ile su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, yüzde 19 ile tarım, ormancılık ve bahçecilik izledi. Geçen yıl madencilik ve taş

ocaklığı sektörü yüzde 3,2 daralırken, en küçük büyüme de yüzde 1,1 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım faaliyetlerinde gözlemlendi. İnşaat da yüzde 11,1 büyümeye gösterdi.

İç tüketim dopingi
Takvim etkisinden arındırılmış sabit fiyatlarla GSYH 2015'in 4'üncü çeyreğinde yüzde 4,1'lik artış gösterdi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH değeri bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,7 arttı. Hanehalklarının nihai tüketim harcamaları 2015'te

sabit fiyatlarla yüzde 4,5'lik artışla 87 milyar 392 milyon lira, cari fiyatlarla yüzde 11,4'lük büyümeye 1 trilyon 341 milyar 190 milyon lira oldu.

Devletin nihai tüketim harcamaları sabit fiyatlarla yüzde 6,7 artarak 14 milyar 975 milyon lira, cari fiyatlarla yüzde 14,3'lük yükselişle 306 milyar 605 milyon lira olarak gerçekleşti. Büyümeyle yurt içi tüketim 3 puan, devletin nihai tüketim harcamaları 0,7 puan, sermaye oluşumu 0,9 puan pozitif etki sağlarken, stok değişimleri 0,3 puan, net ihracat 0,3 puan aşağı çekti.

Kişi başına gelir 25 bin 130 TL

TÜİK verilerine göre, kişi başına gayri safi yurtici hasıla (GSYH) 2015'te cari fiyatlarla 25 bin 130 TL dolar bazında 9 bin 261 dolar oldu. Kişi başı GSYH 2014'te 22 bin 732 TL, dolar olarak hesaplandığında 10 bin 395 dolar çıkmıştı. Dolar bazındaki gerileme TL'deki değer kaybından kaynaklandı.

HEDEF TUTTU

Yıllar	Büyüme (%)
2000	6,8
2001	-5,7
2001	6,2
2003	5,3
2004	9,4
2005	8,4
2006	6,9
2007	4,7
2008	0,7
2009	-4,7
2010	10,3
2011	8,8
2012	2,2
2013	4,2
2014	3,0
2015	4,0

İç tüketim sırtladı

ZİRAAT Yatırım Ekonomisti Bora Tamer Yılmaz, Türkiye'nin resmi hedeflerle uyumlu şekilde büyüdüğünü belirterek, jeopolitik risklerin artışı, iç siyasette iki genel seçim gerçekleştirilen yılda iç tüketimin büyümesini sırtladığını vurguladı. Geçen yıl Türkiye'de 1 milyon araç satışının yapıldığını belirten Yılmaz, "İç talep Türkiye'de üretimi destekledi ve istihdamın artmasını sağladı. Genç nüfus, Türkiye'de iç talebi canlı tutmayı sürdüreceği benzer" dedi.

Suriyeliler'in pozitif etkisi

BGC Partners Başekonomisti Özgür Altuğ, ulaşım, sağlık, eğitim ve giyim hızla performans gösterdiğini kaydederek, özel tüketim ve GSYH büyümesine pozitif katkı sağladığını belirtti. Altuğ, "Artan Suriyeli mülteci sayısının da özel tüketim pozitif katkı yaptığını düşünüyoruz" diye konuştu.

AB'ye ihracat destekler

İŞ Yatırım Ekonomisti Muhammer Kömürçüoğlu, bu yıl asgari ücret artışı ve seçim vaatlerinin etkisiyle özel tüketim kaynaklı büyümenin süreceğini söyleyerek, "Avrupa'da toparlanma son çeyrekteki gibi ihracat kanalından büyüme destekleyebilir. Bu yıl iç tüketim desteği ile büyüme yüzde 3,5 olarak öngörüyoruz" dedi.

Sanayi ön plana çıkıyor

HALK Yatırım Başekonomisti Banu Kıvıç Tokalı, sanayi üretiminin alınan olumlu sinyallerin büyüme verilerine yansıtıldığını belirterek, "Geçen yılın son çeyreği, sanayinin tekrar ekonomik aktivitede ön plana çıktığı bir dönem oldu" diye konuştu. Tokalı, çeyreklik bazda aralıklı büyümenin söz konusu olduğuna dikkati çekti.

G20 dördüncüsü olduk

TÜRKİYE yüzde 4'lük büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında dördüncü oldu. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) verilerine göre, dünya ekonomisinin yüzde 85'ini oluşturan G20 ülkeleri geçen yıl ortalama yüzde 3,2 büyüdük. Gelişmekte olan ülke konumundaki Hindistan, bu dönemde G20 ülkeleri arasında en güçlü büyümeyi kaydetti. Hindistan ekonomisi

geçen yıl yüzde 7,3 büyüdük. Bu ülkeleri yüzde 6,9 ile komşusu ve dünyanın ikinci büyük ekonomisi Çin izledi. Gelişmekte olan ülkeler içinde yer alan Endonezya 2015'te yüzde 4,8 büyüyerek G20 ülkeleri içinde üçüncü sırada yer aldı.

Zorlu bir yılda değerli büyüme

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, sanayinin Türkiye'nin 2015 yılı ekonomik büyümesine katkı kısmın çok değerli olduğunu söyledi. Bahçivan, "2015'teki bütün iç ve dış olumsuz konjonktürü göz önüne aldığımızda, Türkiye'nin zorlu bir yılda elde etmiş olduğu bu büyüme ekonomimizin geleceği açısından değerli buluyorum" dedi. Bahçivan, ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hâlâ iç talep ağırlıklı bir büyümenin söz konusu olduğunu ve bunun dış taleple daha çok desteklenmesi gerektiğini belirterek, "2016'nın çok daha güçlü bir büyüme hakkı ettiğine inanıyorum" diye konuştu.

En hızlı büyüyen 4. ekonomi olduk

2015 yılında kaydedilen %4'lük büyüme ile OVP hedefini yakalayan Türkiye, G20 ülkeleri arasında geçen yıl en hızlı büyüyen dördüncü ülke oldu. Büyümeyi sanayi, hizmet ve tarımdaki yüksek performans tetikledi.

Kesintisiz 25 çeyreklik gelişim kaydeden Türkiye ekonomisi, 2015'in 4. çeyreğinde beklentilerin üzerine çıkarak yüzde 5,7'lik GSYH artışı ile 17 çeyreğin en yüksek performansını da sergiledi.

EKONOMİ SERVİSİ - İSTANBUL

Türkiye ekonomisi iki genel seçim yapıldığı 2015 yılında siyasi belirsizlikler, jeopolitik riskler ve piyasalar daki dalgalanmaya rağmen iç talebin katkısıyla ile dördüncü çeyrekte yüzde 5,7, yılın tamamında da yüzde 4 ile beklentilerin üzerinde büyüdü. Yüzde 4'lük performansıyla G20 içinde en hızlı büyüyen dördüncü ülke konumuna ulaşan Türkiye, dünya ekonomisinin yüzde 85'ini oluşturan bu G20 ülkelerinin 2015'teki ortalama yüzde 3,2'lik büyümesini de somutlaştırdı. Ekonomimiz, geçen yıl ortalama yüzde 1,9 gelişen Avrupa Birliği ülkelerinin ise, iki katından fazla hızda büyüme kaydetti.

SURİYELİLERDE KATKISAĞLADI

Ulaşım, sağlık, eğitim ve giyimdeki hızlı büyümenin özel tüketim ve GSYH büyümesine pozitif katkı sağladığına aktaran ekonomistler, özel tüketimdeki pozitif katkı sunan Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin de büyüme için olumlu etkilediklerini kaydetti. Ekonomistler, söz konusu gelişim rakamlarıyla Türkiye ekonomisinin soklara karşı dayanıklılığını ortaya koyduğunu vurguladı. TÜİK verilerinden bankacıların yaptığı hesaplamaya göre ise, 2015'te büyüme için yurt dışı tüketim 3 puan, devletin nihai tüketim harcamaları 0,7 puan, sermaye oluşturma 0,9 puan yukarı çeken, stok değişimleri 0,3 puan, net ihracat 0,3 puan aşağı çekti.

Net ihracat katkısı her zaman sürmeli

2015'in son çeyreğinde net ihracatın büyüme için katkısına değinen TIM Başkanı Mehmet Büyükekşi, şöyle dedi: "Son aylarda turizm gelirlerindeki düşüş olmasaydı daha yüksek net ihracat katkısı da görülebilirdi. Biz istiyoruz ki; net ihracat büyüme için her zaman pozitif katkı versin."

Sanayinin pozitif katkısı değerli

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan, Türkiye'nin zorlu bir yılda elde ettiği %4'lük büyüme için ekonomiyi desteklediğini söyledi. Bahçıvan, özellikle sanayinin, yaşadığı sıkıntılara rağmen büyüme için her çeyrekte 2 puanlık katkısının değerli olduğunu vurguladı.

Türkiye 2015'de %4 büyüdü

Dönem itibarıyla ümit verici

Anadolu Aslanları ve İş Adamları Derneği Başkanı Mustafa Koca, krizlerin üst üste yaşanmadığı bir dönemde, dünyanın birbirine girdiği bir coğrafyada ve ateşin önemli bir kısmının kendi sınırlarında düştüğü bir ülkede 4. büyüme göstermesi, bunun çok ümit verici bir durum anlamına geldiğini bildirdi.

%5'i de görmeyi diliyoruz

Müstakil Sanayiciler ve İşadamları Derneği Başkanı Yılmaz Topdas, "2015'in tamamını %4 olarak tamamlandı. %5 rakamını önümüzdeki yıllarda %5 olarak revize etmeyi diliyoruz" diye konuştu. Topdas, büyüme rakamlarının faizi düşürmek için Merkez Bankası'na yeterli veriyi sunduğunu da vurguladı.

Gümrük kapılarımız ticarete ivme katıyor

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, bölgenin parlayan yıldızı olan Türkiye'nin büyüme, kalkınmaya, gelişmeye devam edeceğini anlattı. Tüfenkci, şöyle devam etti: "Kapılarımızda modernizasyon çalışmalarımıza hız verildi. Daha yeni ve daha teknolojik sistemlerin kullanıldığı gümrük kapılarımız sayesinde dış ticaretimiz ivme kazanacak."

Negatif net dış talep büyümesini sınırladı

Ekonomiden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, 2015'te büyümenin kapsayıcı niteliğinin devam ettiğini vurgulayarak, geçen yıl Türkiye'de 700 bin kişiye, küresel krizden bu yana ise 6,7 milyon kişiye ilave istihdam imkanı sağladıklarını kaydetti. Şimşek, "Net dış talep 0,3 puan negatif katkı ile büyüme için sınırlanmıştır. Bunda, en büyük ticaret ortağı olan AB'deki yavaş toparlanma ile çevre ülkelerde yaşanan sorunlar etkili olmuştur" dedi.

Ar-Ge ve üretim reformları fırsat

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, %4'lük büyümenin Türkiye ekonomisinin gücünü gösterdiğini söyledi. Işık, "Türkiye, birçok uluslararası kuruluşun ve finans kurumunun yıl başında ve ortasında tahminlerinden daha hızlı büyüdü" dedi. Ar-Ge Reform Paketinin AB'ye mal satma adına önem taşıdığına dikkat çeken Işık, "Patent Kanunu ve Üretim Reform Paketi de Türkiye'deki iş ve yatırım ortamını geliştirme katkısı sağlayacaktır" diye konuştu.

Yurt içi talepte canlanma başladı

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, geçen yılın dördüncü çeyreğinde sanayiye talim etkisinden arındırılmış brüt maaş-ücret endeksinin (SA) %12,7 artarak büyüme desteklediğini aktardı. Yılmaz, şöyle konuştu: "2015'in dördüncü çeyreğinde yurt içi talepte canlanma gözlemlenmiştir. Toplam tüketim, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde %5,3 artarken, toplam sabit sermaye yatırımları özel kesim kaynaklı olmak üzere %3,5 artmıştır. Özel inşaat yatırımlarında ise %2,5 artış söz konusudur."

Bütüncül ekonomi politikası süreci

Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, küresel ticaretin daraldığı, yatırım içtihatının azaldığı ve sermaye piyasalarında sert çalkantıların olduğu bir dönemde %4'lük büyümenin, Türkiye ekonomisinin olumlu ayrıştığını kaydetti. Son iki yıldır Türkiye'nin ekonomisini büyütüğüne, dış ticaret açığını azalttığına ve uluslararası doğrudan yatırım artırdığına dikkat çeken Elitaş, bu üç parametrede kaydedilen gelişimin, bütüncül ekonomi politikalarıyla sürecini söyledi.

SANAYİ, HİZMETLER VE TARIM ETKİLİ OLDU

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2015 yılına ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) sonuçlarına göre, büyümede sanayi, hizmet ve tarım sektörlerindeki yüksek performans etkili oldu. Tarım sektörünü oluşturan faaliyetlerin toplam katma değeri, 2015'te bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla yüzde 7,6'lık artışla 11 milyar 926 milyon lira olarak gerçekleşti. Yine sanayi sektörünü oluşturan faaliyetlerin toplam katma değeri, 2015'te bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla yüzde 3,3'lik artışla 42 milyar 889 milyon liraya yükseldi. Hizmet sektörünü oluşturan faaliyetlerin toplam katma değeri de, 2015'te bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla yüzde 4,8'lik artışla 78 milyar 257 milyon liraya çıktı.

KİŞİ BAŞI GELİR TL'DE ARTTI DOLARDA İSE GERİLEDİ

TÜİK verilerine göre, kişi başına GSYH değeri 2015 yılında cari fiyatlarla 25 bin 130 TL, dolar bazında ise 9 bin 261 dolar oldu. Kişi başı GSYH 2014 yılında 22 bin 732 TL, dolar bazında ise 10 bin 395 dolar olmuştur. Geçen yıla 2,34 sevyesinden başlayan dolar, eylül ayında 3 lirayı aşmış yıl sonunda 2,92 dolaylarında 2015'i kapatmıştır. Kurdaki bu aşırı değerlenme nedeniyle TL bazında artan kişi başı milli gelir miktarı, dolar bazında ise gerileme yaşamış oldu. Üretim yöntemiyle milli gelir de, 2015'te bir önceki yıla göre GSYH'de sabit fiyatlarla yüzde 4 artarak 131 milyar 289 milyon liraya yükseldi.

BEKLENTİLERİN COĞUNU AŞTI

Hem geçen yılın son çeyreğinde hem de 2015 yılı genelinde büyümenin, çoğu beklentiyi aşması da dikkat çekti. Dünya Bankası, Türkiye'nin 2015'te yüzde 4,2 büyüyeceği tahminine en iyimser oldu. IMF ise bu rakamı yüzde 3,8'de tutmuştu. AA Finans'ın "Büyüme Beklentisi Anketi"ne katılan ekonomistlerin, 2015 sonu büyüme beklentilerinin ortalaması yüzde 3,8 olmuştur. Reuters'ın yaptığı ankette, son çeyrek büyüme beklentileri yüzde 3,0-6,2; 2015 sonu için büyüme beklentileri ise yüzde 3,3-4,13 aralığında yer alıyor du. Hükümetin 2016-2018 dönemini Orta Vadeli Program'daki (OVP) büyüme hedefi ise 2015 yılı için yüzde 3'ten yüzde 4'e yükseltmişti.

En hızlı büyüyen 4. ülke olduk

Türkiye, geçen yıl yüzde 4 büyüyerek
G20 ülkeleri içinden 4. ülke oldu

Ülke	Büyüme (%)
1 Hindistan	7.3
2 Çin	6.9
3 Endonezya	4.8
4 Türkiye	4
5 ABD	2.4

Kişi başına gelir

2014	10.395
2015	9.261

Grafik/Hale Pakcan

HABERİ 7'DE

TERÖRE RAĞMEN YÜZDE 4 BÜYÜDÜK

Geçen yıl iki ayrı seçim ve terör olaylarıyla uğraşan Türkiye yüzde 4 büyümeyi başardı. Türkiye bu rakamla hem OVP hedefini yakaladı hem de uluslararası bir çok kurumu ters köşe yaptı

TÜRKİYE ekonomisi iki seçim ve teröre rağmen 4. çeyrekte yüzde 5.7, yılın tamamında ise yüzde 4 büyüdü. Böylece Türkiye 25 çeyreklik kesintisiz büyürken G20 içinde de en hızlı büyüyen ülke oldu. Türkiye elde ettiği yüzde 4 büyümeyle OVP'deki hedefini de yakalarken, birçok uluslararası kurum ve kuruluşun tahminleri aşılarak bu kurumları ters köşe yaptı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) dün açıkladığı verilere göre ihracatın 4'üncü çeyrekte büyümeye katkısı 1.3 puan, sanayinin ise 2 puan oldu.

Sonuçlara göre geçen yıl sektörel bazda cari fiyatlarla en yüksek büyüme hızı, yüzde 20 ile "mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" sektöründe kaydedildi. Bu sektörü, yüzde 19,2 ile "su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri", yüzde 19 ile "tarım, ormancılık ve balıkçılık" izledi. Geçen yıl "madencilik ve taş ocaklığı" sektörü ise yüzde 3,2 daraldı. En küçük büyüme de yüzde 1,1 ile "elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım" faaliyetlerinde gözlemlendi. Hanehalklarının nihai tüketim harcamaları ise yüzde 4,5 oranında arttı.

'Bu yıl da yüksek hızla büyüyeceğiz'

Türkiye, 2015 yılındaki yüzde 4'lük büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında da 4'üncü oldu. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) verilerine göre, dünya ekonomisinin yüzde 85'ini oluşturan G20 ülkeleri geçen yıl ortalama yüzde 3,2 büyüdü. Gelişmekte olan ülke konumundaki Hindistan, bu dönemde G20 ülkeleri arasında en güçlü büyümeyi kaydetti. Hindistan ekonomisi geçen yıl, bir önceki yıla göre yüzde 7,3 büyüdü. Bu ülke yüzde 6,9 ile komşusu ve dünyanın ikinci büyük ekonomisi Çin izledi. Dünyanın en büyük ekonomisi ABD ise geçen yıl 2014'e göre yüzde 2,4 büyüdü.

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mehmet Büyükekşi, 2015'in son çeyreğinde net ihraca-

Kişi başına milli gelir 1.134 dolar düştü

TÜRKİYE'DE geçen yıl kişi başına milli gelir, Türk lirası bazında artış gösterirken, dolar bazında geriledi. 2015'te kişi başına milli gelir 9 bin 261 dolar (25 bin 130 lira) olarak hesaplandı. 2014 yılında kişi başına düşen milli gelir, 10 bin 395 dolar (22 bin 732 lira) düzeyindeydi. Öte yandan, geçen yıl GSYH, cari fiyatlarla 719 milyar 967 milyon dolara (1 trilyon 953 milyar 561 milyon lira) düştü. Söz konusu rakam, 2014 yılında 799 milyar 370 milyon dolar (1 trilyon 748 milyar 168 milyon lira) seviyesindeydi.

tın büyümeye katkısının yüzde 1,3 olduğunu belirtti. 2015'in ilk aylarında, yurt içi ve yurt dışında Türkiye için büyüme beklentilerinin açıklanan rakamların altında olduğunu vurgulayan Büyükekşi, "Her çeyrek için açıklanan veriler, karamsar olanları mahcup etti. 2015 yılında yüzde 4, 2015 yılı son çeyreğinde de yüzde 5,7 olarak gelen büyüme verisi, Türkiye'nin en karamsar küresel ortamda dahi potansiyelinin ne kadar yüksek olduğunu gösteriyor" dedi. Büyüme ve ihracat adına, 2016 için de iyimser olduklarını söyleyen Büyükekşi, "Eğer hükümetimizden ihracatımızın desteklenmesine yönelik sunduğumuz değişiklik önerilerimize de cevap alabilirsek, daha da iyi bir performans gösterebiliriz. 2016'da da IMF, Dünya Bankası gibi kurumların beklentilerinden daha yüksek hızda büyüyebiliriz" diye konuştu.

Sanayinin 2 puanlık katkısı var

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, sanayinin Türkiye'nin 2015 yılı ekonomik büyümesindeki 2 puanlık katkısının çok değerli olduğunu söyledi. Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği Genel Başkan Yardımcısı Alıpınar Topdaş da "2015 yılı büyüme rakamının yüzde 4 olacağını öngörüştük. Yüzde 4 rakamını öntümüzdeki yıllarda yüzde 5 olarak revize etmeyi diliyoruz" dedi.

Bakanlar memnun

'OVP'yi tutturduk'

BÜYÜME rakamlarını değerlendiren Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, Orta Vadeli Program'da öngörülen seviyede büyümenin gerçekleştiğini belirtti. Şimşek, "Bu başarı; geçtiğimiz yıl gerçekleşen iki seçime, artan jeopolitik gerginliklere, ticaret ortaklarımızda yaşanan sorunlara rağmen elde edilmiştir" dedi.

'İç talep önemli'

BİLİM, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, "Bu büyüme rakamıyla G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen 4'üncü ekonomi olmayı da başardık. Büyümeyi detaylı incelediğimizde, 2015'de büyümenin iç talep kaynaklı gerçekleştiğini görüyoruz" diye konuştu.

'Durmak yok'

GÜMRÜK ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, dünya ekonomilerinde yaşanan krizlere rağmen Türkiye ekonomisinin geçen yıl yüzde 4 büyüdüğünü belirterek, "Bölgenin parlayan yıldızı Türkiye büyümeye, kalkınmaya, gelişmeye durmaksızın devam edecek" dedi.

'Sanayinin son çeyrekte büyümeye katkısı çok değerli'

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayinin Türkiye'nin 2015 yılı ekonomik büyümesine katkısının "çok değerli" olduğunu söyledi. Bahçivan, ekonomik büyümeye ilişkin olarak yaptığı açıklamada, "2015 yılındaki bütün iç ve dış olumsuz konjktürü göz önüne aldığımızda, Türkiye'nin

zorlu bir yılda elde etmiş olduğu bu büyümeyi ekonomimizin geleceği açısından önemli ve değerli buluyorum" dedi ve ekledi: "Özellikle sanayimizin, yaşadığı sıkıntılara rağmen büyümeye son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkının değerini ve 2015 performansına olumlu etkisini vurgulamak istiyorum."

'Sanayinin son çeyrekte büyümeye katkısı çok değerli'

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayinin Türkiye'nin 2015 yılı ekonomik büyümesine katkısının "çok değerli" olduğunu söyledi.

Bahçivan, ekonomik büyümeye ilişkin olarak yaptığı açıklamada, "2015 yılındaki bütün iç ve dış olumsuz konjonktürü göz önüne aldığımızda, Türkiye'nin zorlu bir yılda elde etmiş olduğu bu büyümeyi ekonomimizin geleceği açısından önemli ve değerli buluyorum" dedi ve ekledi:

"Özellikle sanayimizin, yaşadığı sıkıntılara rağmen büyümeye son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkının değerini ve 2015 performansına olumlu etkisini vurgulamak istiyorum. Ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hala iç talep ağırlıklı bir büyümenin söz konusu olduğunu ve bunun dış taleple daha çok desteklenmesi gerektiğini hatırlatarak, 2016 yılının nitelik ve kalite yönünden çok daha güçlü ve sağlıklı bir büyümeyi hak ettiğine inanıyorum."

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, Türkiye ekonomisi 2015 yılında lira bazında yüzde 4.0 büyüdü; dolar bazında ise yüzde 9.9 küçüldü. Bu veriler ile kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) 10 bin doların altına çekilerek, 9 bin 261 dolara düştü. Kişi başına yıllık gelir lira bazında ise 25 bin 130 lira oldu.

Sanayinin katkısı çok değerli

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, bugün açıklanan 2015 yılı büyüme rakamlarını değerlendirdi. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, bugün TÜİK tarafından açıklanan Türkiye ekonomisinin 2015 yılı büyüme rakamları ile ilgili değerlendirmede bulundu. 2015 yılındaki bütün iç ve dış olumsuz konjonktürü göz önüne aldığına, Türkiye'nin zorlu bir yılda elde etmiş olduğu bu büyümeyi ekonominin geleceği açısından önemli ve değerli bulunduğunu belirten

Bahçivan, "Özellikle sanayimizin, yaşadığı sıkıntılara rağmen büyümeye son çeyrekte verdiği 2 puanlık katkının değerini ve 2015 performansına olumlu etkisini vurgulamak istiyorum" dedi. Ekonomide konjonktürel nedenlerle de olsa hala iç talep ağırlıklı bir büyümenin söz konusu olduğunu ve bunun dış taleple daha çok desteklenmesi gerektiğini hatırlatan Bahçivan, 2016 yılının nitelik ve kalite yönünden çok daha güçlü ve sağlıklı bir büyümeyi hak ettiğine inandığını vurguladı. **İHA**

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, süt ve süt ürünlerindeki beklentiği açıkladı

“Rakamlar açık ortada”

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, sütle ilgili, “Biz 9 bin ton beklerken 900 ton geldi. Dolayısıyla sektör, üreticiler, sanayiciler, buradaki fazla sütle ilgili gerekli alım yapınca bir rahatlama olduğunu söyleyebilirim. Birkaç aylık dönem içerisinde sıkıntıların yaşanabileceğini tüm sektör temsilcileri söylemişti, bizde ifade ettik. Bu süreci aşmak için elbirliği içerisindeyiz” dedi. Ambalajlı Süt ve Süt Ürünleri Sanayicileri (ASÜD) 4. Olağan Genel Kurulu yapıldı. Genel Kurula Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, ASÜD Başkanı Harun Çalli, ISO Başkanı Erdal Bahçivan ve sektör temsilcileri katıldı. Bakan Çelik, Genel Kurulda yaptığı konuşmada, “4 aylık süreci gözlemlediğimiz zaman ağırlıklı olarak süt üreticileriyle ve süt sanayicileriyle bir araya geldiğimizi de rahat bir şekilde gözlemleme imkanımız var. Bu sektör çok önemli, çünkü bu sektör sadece süt ve süt ürünlerinden ibaret değil. Bu sektörün aynı zamanda direkt etle de irtibatı var. Yani sektörün ayakta olması demek, sektörün sorunlarını çözüyor olması demek, aynı zamanda hayvan varlığımız, aynı zamanda kırmızı etle ilgili sorunumuzun da ortadan kalkması anlamında olduğu için çok yoğun bir şekilde bu değerlendirmeleri yapmamız gerekiyor” ifadelerini kullandı.

“HÜKÜMET OLARAK TAŞIN ALTINA ELİMİZİ KOYMUŞ BULUNUYORUZ”
Et ve Süt Kurumu'nun bugüne kadar regülasyon görevini

yerine getirmediğini ancak alt yapısının oluşturulduğunu belirten Çelik, “Biz sektör temsilcileriyle görüştik, şimdi süt alımını ve süt tozuna dönüştürmeyle ilgili çalışmalarını başlattı. Bugün yanılmıyorsam 7. günü, 6 günde 900 ton süt geldi. Aslında biz günlük bin 600 ton kota vermiştik, toplam 6 günde gelen 900 ton. Yani tablo açık, rakamlar açık ortada; dokuzda bir, onda bir noktasında süt alımı ve süt tozuna dönüştürme mesaisi var. Dolayısıyla o konuda da özellikle Ege, Marmara, İç Anadolu ve Akdeniz’de yaşandığı ifade edilen sorunun çözümü için biz hükümet olarak taşın altına elimizi koymuş bulunuyoruz. Pekki gelecek dönemlerde bahsedildiği gibi 23 milyon ton süt olursa, 20 milyon ton sütü yakalarsak, o zaman da hükümet olarak deriz ki bu konuda talebi arttırıcı, az önceki genelgeleri tabi ki konuşmamız gerekiyor. Çocuklar için yaygın bir şekilde engellenmesiyle ilgili belki çıkarılması gereken süt ürünlerinden önce çok genelge var. Bakan arkadaşlarımız hangi tetkiklerle bunları yapmışlarsa bizzat kendileriyle bunları görüşeceğiz. Bu değerlendirmeyi yapacağız. Gerçekten de ürünlerin çocuklara hitap etmesiyle, içeriğiyle ilgili bir değerlendirme yapmak gerekiyorsa onu da değerlendirmek gerekiyor. Çocuklarımıza o yaşta obeziteye yol açacak beslenme alışkanlığımızı tabi ki destekleyemeyiz” şeklinde konuştu. İHA